

Utskrift av vitnemål ved klage på søknad om et ekstra år i grunnskolen

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Nordland om adgangen til å skrive ut vitnemål ved klage på søknad om et ekstra år i grunnskolen

TOLKNINGSUTTALELSE | 06.10.2020

Denne tolkningsuttalelsen er markert som utgått fordi den omhandler den gamle opplæringsloven.

Vi viser til e-post 11.09.2020, som gjelder spørsmål om ekstra år i grunnskolen.

Bakgrunn

Dere har mottatt en klagesak om ekstra år i grunnskolen for en minoritetsspråklig elev som har gått tiende trinn skoleåret 2019/20. Foreldrene til eleven søkte om et ekstra år i grunnskolen i juni, to dager før skoleslutt. Bakgrunnen for den sene søknaden kan ha sammenheng med manglende veiledning fra skole/kommune. Kommunen avsto søknaden i vedtak samme dato som de utstedte vitnemålet.

Dere ønsker svar på om fylkesmannen, eller kommunen, har adgang til å treffe vedtak om ekstra skoleår når eleven har fått vitnemål. Dere viser til en tolkningsuttalelse hvor vi har skrevet at vedtak om innvilgelse av ekstra år i grunnskolen må fattes før eleven har fått vitnemål. Dere forstår denne formuleringen slik at det må foreligge et gyldig vitnemål. I aktuelle klagesak har skolen utstedt vitnemålet før eleven kunne klage på avslaget, og før dere som klageinstans har fått mulighet til å realitetsbehandle klagen.

Spørsmålet er om kravet i tolkningsuttalelsen er så strengt at det ikke er adgang til et positivt vedtak i klageomgangen.

Dere skriver at det er en forutsetning for en reell klageadgang at innholdet i vedtaket kan endres til et positivt resultat. Skolen kan ikke begrense retten til klagebehandling ved å utstede vitnemål under behandling av søknad om ekstra skoleår, eller rett i forkant av klage på kommunens vedtak. Dere mener kravet til innvilgelse før utstedelse av vitnemål må vike her for å sikre en reell overprøving av vedtaket, og ber derfor om en klargjøring fra Utdanningsdirektoratet.

I den aktuelle saken har dere veiledet skolen om at de i disse sakene bør vente med å utstede vitnemål til klagesaken er endelig behandlet.

Vårt svar

Vi vil innledningsvis presisere at vi ikke tar stilling til den aktuelle klagesaken, og at svaret vårt derfor blir generelt.

Kommunen må innvilge ett ekstra skoleår før utskrift av vitnemål

Ingen elever i grunnskolen har lovbestemt rett til et år ekstra i grunnskolen. Det går frem av forarbeidene til opplæringsloven (heretter oppl.) § 2-1 fjerde ledd at en kommune kan velge å la en elev gå et ekstra år i grunnskolen dersom det er formålstjenlig i den konkrete saken. (1)

Elever som har fått vitnemål er skrevet ut av grunnskolen. De kan derfor ikke få innvilget et ekstra år grunnskoleopplæring av kommunen. Om eleven har fått utstedt vitnemål, vil det altså ikke være adgang til å innvilge et ekstra år i grunnskolen. (2) Vurdering og vedtak om et år ekstra grunnskoleopplæring må derfor gjøres før eleven har fått vitnemål, ikke etter.

Tidspunkt for søknad

Dersom elever søker om et ekstra år grunnskoleopplæring før de har fått vitnemål, skal kommunen vurdere søknaden. Det er viktig for eleven å vite om han/hun skal gå et år til på grunnskolen eller begynne på videregående skole. Vi anbefaler at derfor at elever søker så tidlig som mulig, slik at kommunen og eventuelt fylkesmannen i en klageomgang får avgjort søknaden i god tid før skolestart.

Selv om søknaden sendes tett opp til planlagt utskrift av vitnemål, skal kommunen vurdere søknaden. Skjæringstidspunktet må etter vår vurdering være datoen søknaden er sendt til kommunen. Uavhengig av om søknaden innvilges eller ikke skal kommunen fatte et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 bokstav b.

Eleven skal sikres en reell klagebehandling

Elever som får avslag på søknad om et ekstra år grunnskoleopplæring kan klage på dette til fylkesmannen. Fylkesmannen kan prøve alle sider av saken, se mer om dette i vår tolkningsuttalelse 03.06.2019. (3)

For at eleven skal få en reell klagebehandling mener vi at kommunen ikke kan skrive ut vitnemål før klagebehandlingen er avsluttet. Etersom eleven skrives ut av grunnskolen ved utskrift av vitnemål, må altså kommunen vente med å skrive ut vitnemål til fylkesmannen endelig har avgjort klagesaken. Dersom klagesaken trekker ut i tid er det viktig at kommunen/skolen har en dialog med fylkeskommunen som inntaksmyndighet til videregående opplæring, slik at eleven ikke risikerer å miste sin plass i videregående opplæring ved et eventuelt avslag på klagen.

Dersom kommunen har skrevet ut vitnemål før avsluttet klagebehandling, mener vi dette ikke kan stå i veien for en reell klagebehandling hos fylkesmannen. Fylkesmannen kan etter vår vurdering i slike tilfeller fortsatt overprøve kommunens vedtak fullt ut. Hensynet til retten til en reell klagebehandling vil altså i en slik sammenheng gå foran regelen om at søknader ikke kan innvilges etter utskrift av vitnemål.

Det fremgår av forskrift til opplæringsloven § 3-37 første ledd at alle elever «skal ha vitnemål når dei fullfører grunnskoleopplæringa». Dersom fylkesmannen omgjør kommunens vedtak, får eleven rett til et ekstra år opplæring i grunnskolen. Eleven har da i så fall ikke fullført grunnskoleopplæringen. I slike tilfeller vil eleven få nytt vitnemål etter fullført opplæring ett år senere.

Konklusjon

Ved avslag på søknad om et år ekstra grunnskoleopplæring skal kommunen vente med å skrive ut vitnemål til klagen er ferdigbehandlet.

Vår referanse: 2019/4956

(1) Ot.prp.nr.46 (1997-1998) punkt 31 merknader til § 2-1 fjerde ledd

(2) <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Elever-med-sarskilte-behov/Muligheten-for-et-ekstra-ar-i-grunnskolen/>

(3) <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Elever-med-sarskilte-behov/fylkesmannen-er-klageinstans-for-klage-pa-enkeltvedtak-om-et-ekstra-ar-i-grunnskolen/>